

La fiscalitat, un eix necessari en l'economia circular

Josep MAJORAL i OBIOLS

Partint del concepte d'economia circular com un sistema d'aprofitament de recursos en què els primers passos són la reducció, la reutilització i el reciclatge, caldria aprofundir-hi per tal de desenvolupar-lo i aplicar-lo correctament. Per això em ve al cap la definició de la coordinadora regional d'Eficiència de Recursos per Amèrica Llatina i el Carib de l'ONU Medi Ambient, Adriana Zacarías, que fa un paral·lelisme entre l'economia circular i la naturalesa quan assenyalava que aquesta darrera no preveu el concepte de residus, ja que a la naturalesa tot genera una aportació o un aliment per a d'altres organismes.

A títol d'exemple i per esmentar-ne un parell, en un bosc les fulles d'un arbre es transformen en fertilitzants per al terra i un animal mort és l'aliment d'un altre. Tot és un flux tancat en el qual tot flueix. Aquesta iniciativa es basa en una societat de reciclatge a fi de reduir la producció de residus i utilitzar-los com a recursos.

El que l'economia circular ens diu és que és necessari canviar la forma en la qual actualment produïm i consumim, que està basada en una economia lineal d'extracció-producció-consum-residus que ja ha assolit els seus límits. De fet, l'esgotament d'una sèrie de recursos naturals i també dels combustibles fòssils està començant a ser evident. El que es vol és passar a un sistema econòmic en el qual hem de tancar els cicles de producció i mantenir un flux constant de recursos naturals. I aquest sistema és l'economia circular, que proposa un nou model de societat que utilitza i optimitza les existències i els fluxos de materials, energia i residus i que té com a objectiu l'eficiència de l'ús dels recursos. És a dir, intentar buscar la manera de complir les paraules de la senyora Zacarías a fi que els nostres models de societat siguin més semblants als cicles de la naturalesa.

Hi ha molt d'interès en aquest nou concepte de l'economia circular, que requereix treballar en diverses àrees, com ara:

- Mesurar el flux de materials per generar més coneixement i comprensió del cicle de vida dels productes i poder tancar cicles de producció.

- Examinar els marcs reguladors i desclassificar els residus que es poden reutilitzar com a escombraries.

- Generar incentius per a l'economia verda, com ara inversions en innovació, infraestructures i tecnologia per augmentar l'eficiència productiva, ajudar en la contractació de personal sempre basat en llocs de treball per implementar economia circular.

- Revisar i crear una normativa per fer productes més duradors.

Com el títol d'aquesta ponència indica, em vull centrar en el tercer dels punts esmentats i en concret en els incentius fiscals. Penso que assolir els objectius de l'economia circular és possible sense penalitzar el ciutadà, més aviat el contrari. En lloc d'implementar impostos als vehicles sota l'argument de qui contamina paga, des de Terceravia apostem per premiar aquells que fan bé la feina, així com ajudar i formar tots aquells que no la fan tan bé.

L'economia circular és un generador d'ocupació, ja que és un fet que la gestió de residus representa llocs de treball. Així doncs, si des de les administracions es potencia i s'ajuda que les empreses andorranes implementin un model econòmic basat en l'economia circular, ajudarem de manera indirecta que es creïn llocs de treball. Per exemple, a Catalunya hi ha unes 400 empreses que ofereixen solucions d'economia circular, amb una facturació d'11.000.000.000 euros, equivalent al 2% del PIB català, com assenyalava Maite Ardèvol, coordinadora d'economia circular de l'Agència per la Competitivitat de l'Empresa.

En aquest sentit, cal ajudar les empreses a instaurar estratègies basades en economia circular. Una manera de fer-ho és que des del Govern d'Andorra es creïn *plans d'ajuda*. Proposo que tota empresa que contracti personal competent per implementar dita estratègia pugui deduir de l'impost de societats una part de l'import del salari del mencionat personal. Aquest fet propiciarà que l'empresari es pugui fer acompanyar per un expert en plantilla sense haver d'assumir ell tota la despesa així com la creació de nous llocs de treball.

També crec que des de l'executiu cal treballar i ajudar en la recerca. En el nostre programa electoral ja parlem de empreses "d'alt valor afegit". Cal des de les administracions crear deduccions fiscals per a empreses que creïn un departament d'R+D que permeti a Andorra esdevenir un país amb una forta implementació d'economia circular en el teixit productiu. A més, els beneficis serien elevats no només per al planeta i els seus habitants, sinó també per a les empreses, perquè podrien reduir els costos de compra de noves matèries primeres i al mateix temps millorar els resultats econòmics en reduir l'ús de recursos.

Les inversions en noves tecnologies també són un dels punts en els quals cal fomentar programes d'ajudes per a empresaris. Aquest fet té dos punts de vista. El primer es basa en la eficiència, atès que una millor tecnologia representa més eficiència i per tant un menor consum i menys contaminació. El segon, noves tecnologies basades en el reciclatge. Aquest factor genera millor rendiment econòmic a la mateixa empresa. Per implementar aquestes dues propostes considero que l'administració hauria d'oferir uns crèdits tous perquè les empreses poguessin dur a terme les inversions necessàries.

Les administracions comunals tenen també molt a dir i fer. Cal que desenvolupin polítiques verdes fomentant, per exemple, les produccions de proximitat. Els comuns poden implementar un programa que ajudi al sector primari a la producció i distribució dels productes generats en proximitat i emprant un model d'economia circular. Tot i ser pocs els

recursos i les prerrogatives de què disposen les administracions locals en aquesta matèria cal que es posin a disposició dels administrats en la mesura del que puguin.

Per exemple, deduccions i/o exempcions de l'impost de radicació, i de les taxes comunals referent a les escombraries, etc. i ajudes amb mitjans personals per a la comunicació dels negocis que utilitzen una estratègia d'economia circular. Però no només es tracta d'ajudar el privat; des de l'esfera pública tenim també l'opció i l'obligació de prendre accions en aquest sentit. I els cito un exemple molt clar viscut en primera persona quan jo era conseller de Medi Ambient del Comú de Sant Julià de Lòria i vaig preparar el següent projecte que els passo a explicar.

Els Comuns tenen la necessitat de mantenir els boscos nets i sanejats, sobretot pel que fa a la sobre població de massa forestal. El projecte estava estudiat al bosc de la Rabassa i tenia com a objecte cercar una empresa que en fes la neteja (desforestació controlada per experts) de la massa forestal i que la transformés a la zona del abocador de Juberrí en biomassa (estella), que seria utilitzada per escalfar els edificis comunals. Aquest projecte és un clar exemple d'economia circular i de gestió del medi natural, ja que:

- No representaria gairebé despesa en transport.
- S'aprofitarien els recursos naturals sobrants obtenint una energia neta.
- El Comú estalviaria en concepte d'energia primària.
- Mantindria els boscos nets.
- Augmentaria de manera considerable la seguretat contra els incendis.
- L'emissió de gasos d'efecte hivernacle passaria a ser nul·la.
- I representaria un atractiu turísticament parlant.

Des de les administracions públiques s'han de desenvolupar polítiques que facin créixer la consciència de la ciutadania i començar a replantejar els nostres patrons de consum. Hem de començar a pensar si podem fer les coses per nosaltres mateixos, si podem reutilitzar un producte abans de comprar-ne un de nou i començar a canviar els nostres propis hàbits a fi d'avançar cap a estils de vida més sostenibles.

Passar de ser simples consumidors a ser ciutadans conscienciats és una condició cabdal per a un millor model de societat, que dista de l'actual en el fet que el primer que es busca és un benefici immediat, al mateix temps que la responsabilitat queda en un segon pla. I m'estic referint a una acció tan senzilla com pot ser llençar una ampolla utilitzada a un contenidor.

Els experts assenyalen que la gent necessita ser conscient, però és clau que les campanyes que es fan des dels poders públics no només informin del problema sinó que ofereixin alternatives que evitin la frustració dels administrats.

Si demanem al ciutadà que no contami, que faci servir productes reciclables o separi els residus però no instal·lem contenidors, no tenim esquema de separació de residus o no hi ha plantes de reciclatge es generarà la frustració anteriorment esmentada, perquè el ciutadà serà coneixedor del problema però no tindrà alternatives per solucionar-lo. Per això és necessari posar en marxa iniciatives que permetin la instal·lació de la tecnologia necessària i els incentius fiscals perquè el sector privat també es pugui moure més ràpidament en l'adaptació de les noves tecnologies.

En conclusió. Ja el 2014 el comissari europeu de Medi Ambient Janez Potocnik, durant el 3r Fòrum

internacional d'economia, va assenyalar que "cal transformar Europa en una economia eficient en recursos, encara que només l'eficiència no és suficient. També hem d'assegurar-nos que un cop hem utilitzat els nostres productes, els utilitzem una vegada i una altra". I aquí és on s'ha de traçar un pla global entre comuns, Govern i privats. De forma i manera que les ajudes dels primers siguin un incentiu per als segons quan vegin i identifiquin en aquestes accions noves oportunitats de creixement econòmic i un impuls de la innovació i la competitivitat.

Per això des de Terceravia creiem que els ajuts passen per un eix central anomenat fiscalitat, perquè representa un paràmetre molt important i ens dona marge de maniobra per poder contribuir a la implementació real d'una economia circular. La nostra màxima és *ajuda i no penalitzis*. Si volem un món millor, més eficient econòmicament, més net i més sostenible, la fiscalitat és un dels pals de pallar per poder fer-lo realitat.

Josep Majoral i Obiols, tècnic superior en energia i Conseller general del grup parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, president de la comissió de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient